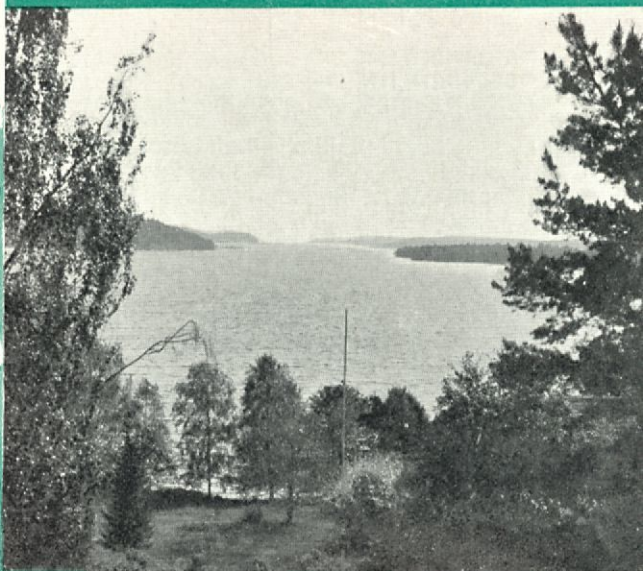

LAHDENPOHJA

JAAKKIMA

Junien kulku.

Elisenvaara—Jaakkima—Sortavala.

3.	3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	E	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.	2. 3.
1620	542	1425	2122	1121	230	←	222	1939	941	1359	2011
1709	625	1458	2155	1153	304	↓	144	1905	908	1326	1915
1830	738	1559	2249	1246	406	→	040	1805	810	1224	1605

Jaakkima—Lahdenpohja.

Jaakkima	→	2155	1905	1500	1330	1155	910	625
Lahdenpohja	←	2205	1915	1510	1340	1205	920	635
Lahdenpohja	→	605	845	1135	1305	1440	1840	2135
Jaakkima	←	615	855	1145	1315	1450	1850	2145

Laivavuorot.

Lahdenpohja—Valamo.

„VALAMON LUOSTARI“

1/6	1/9	1/6	1/9	1/6	1/9	1/6	1/9
1230	900	1830	2100	←	Lahdenpohja	←	1200
1500	1130	2100	2100	→	Valamo	→	930

Lahdenpohja—Tervu (Kurkijoki).

„LAATOKAN SAARISTO“

s 1300, m, ti, k, to, / 1330	←	Lahdenpohja	←	s, m, ti, k, to, / 815
s 1630, m, ti, k, to, / 1700	→	Tervu	→	s, m, ti, k, to, / 430

Linja-autoliikenne.

Saapuvat:

Sortavalasta	Savonlinnasta	Viipurista
530 1015 1345	830 1845	1030 1400 1820
1540 1830 1945		

LAHDENPOHJA

Lähtevät:

Sortavalaan	Savonlinnaan	Viipuriin
700 830 1030	600 1540	530 1015 1345
1400 1600 1845		

Karjalan Linja-auto Oy.

SISÄLLYSLUETTELO:

sivu

1) Lahdenpohja ja Jaakkima. (Esittelyä)	1
2) Hiukan historiikka	2
3) Näköaloja ja nähtävyyksiä	4
4) Valamo	7
5) Puutsaaren luostari	12
6) Vossenoi eli Rasisaari	13
7) Matkailureittejä Lahdenpohjasta	18
8) Ilmoituksia	14

Julkaisija: SUOMEN MATKAILIJAYHDISTYKSEN
Lahdenpohjan paikallisosasto.

»Laatokan omalaatuista kauneutta»: näköala Annanriutan rinteeltä.

LAHDENPOHJA JA JAAKKIMA,

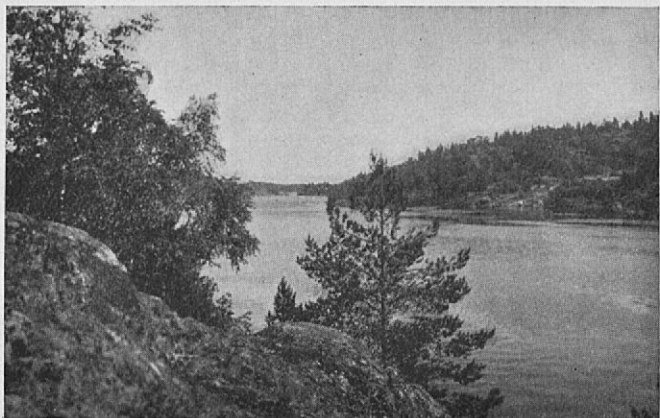
niin vähän tunnettuja kuin ne matkailijoille ovatkin tähän asti olleet, sijaitsevat aivan sen matkailureitin varrella, joka on suuntautunut Raja- ja Pohjois-Karjalaan sekä ennen kaikkea *Valamoon*, Laatokan helmeen.

Kun nämä seudut tarjoavat matkailijalle Laatokan omalaatuista kauneutta osittain koskemattomassa alkuperäisyydessään varsin runsain määrin, on varmaankin matkailijalle tervetullutta, että tehdään tunnetuksi myöskin näiden seutujen tarjoamat nähtävyydet ja mahdollisuudet niihin tutustua.

Useimpain pitkämatkaisten jopa ulkomaistenkin matkailijain yhtenä tärkeimmistä matkailun kohteista on ollut ja tulee varmaan edelleenkin olemaan keskiaikaisen mystiikan hämyvaippaan verhoutunut, verraten kaukana Laatokan ulapalla sijaitseva, luonnonihana *Valamon* saariryhmä luostareineen, kymmenine kirkkoineen ja omalaatuisine asukkaineen. Kun nyt matkailija voi tämän »pyhiinvaellusretkensä» tehdä mukavimmin, *lyhintä tietä* ja halvimmallä Lahdenpohjan kautta, josta on Valamoon vain n. 2 tunnin laivamatka, ei hän voine jättää käyttämättä hyväkseen Lahdenpohjan kautta Valamoon suuntautuvan matkan ja *Jaakkiman saariston* tarjoamaa miellyttävää tuttavuutta.

Lahdenpohjan kauppala, entinen Jaakkiman »lopotti» ja kirkonkylä, sijaitsee Laatokan luoteisella rannalla lähes 4 kilometriä Jaakkiman asemalta, josta sinne johtaa satamarata säännöllisine junankulkuvuoroinen sekä maantie autoliikenteineen. Rautateitse on matkaa Viipurista 138 kilometriä ja Sortavalaan rautatietä samoin kuin maanteitsekin monine päivittäisine autovuoroinen 40 kilometriä.

Viime vuosina on Lahdenpohjasta tullut yhäti vilkastuvan autoliikenteen tärkeä keskuspaikka useimmille Viipurista ja Savosta (Savonlinna, Punkaharju, Imatra) Itä-Suomeen suun-

Kilpiönsalmi Kolksalossa.

tautuille autolinjoille. Ja nyt kun on saatu järjestetyksi säännöllinen laivaliikenne Lahdenpohjasta Valamoon, tarjoutuu matkailijalle oivallinen tilaisuus lisätä matkanäkemyksiään Lahdenpohjan ja Jaakkiman saariston tarjoamilla Laatokan tämän puoleisen rannikon viehättävillä nähtävyyksillä.

HIUKAN HISTORIIKKIA.

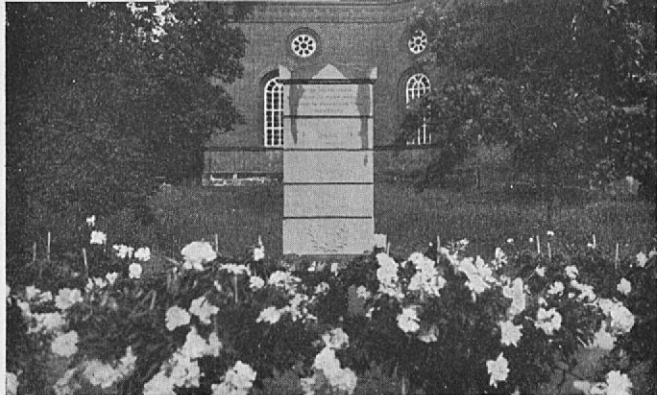
Jaakkiman seudut niinkuin yleensä Laatokan suomenpuoleiset rannikot ovat maamme vanhimpia asutusseutuja.

Sitä todistavat täältä löydetty verraten runsaslukuiset kivikauden esineet, mistä päättäen nämä seudut ovat olleet asuttuja ainakin jo n. 4000 vuotta. Samaa todistavat myös paikkakunnalla olevat lukuisat *linnavuoret* ja piilopirtteinä käytetyt vuoren onkalot vähän myöhemmältä ajalta.

Ikivanha on varmaan ollut myös se kauppatie, joka kulki Lahdenpohjasta Paikjärven kautta Ristlahteen ja Pyhäjärveen Uukuniemellä ja aina yhä edelleen Pielisjärven ja Oulujärven kautta Pohjanlahdelle. Tästä pitkienkin maakannasten katkomasta kauppatiestä on meidän päiviimme säilynyt vielä n. s. *»veneportaita»* vesistöjen välisillä kannaksilla.

Myöhemmin keskiajalla iskivät täällä yhteen lännen ja idän kulttuurit, Ruotsi ja Nowgorod, kunnes Pähkinäsaaren rauha 1323 jakoi Karjalan heimon alueen kahtia; Laatokan rantamat jäivät silloin venäläisille. Ryöstö- ja hävitysretkiä tehtiin siitä huolimatta edelleenkin; ne puhkesivat taas 1570 ilmisodaksi, jota kesti melkein keskeytymättä 25 vuotta. *Pontus de la Gardie* valloitti 1580 Käkisalmen, jolloin koko Laatokan-Karjala joutui lyhyeksi ajaksi Ruotsin valtaan. Tältä ajalta on paljon muistomerkkejä Jaakkimassakin: *Pontuksensiltoja* ja -niittyjä, Välsilta Lahdenpohjan ja Vaaran kylän välillä y. m. Täyssinän rauhassa 1595 jäi Laatokan-Karjala edelleen Venäjälle.

Uudelleen syttyi sota 1609 ja Pontuksen poika *Jaakko de la Gardie* (Laiska-Jaakko) valloitti Käkisalmen takaisin 1611, jonka jälkeen Stolbovan rauhassa 1617 nämä seudut taas jou-
tuivat Ruotsille. Tarinan mukaan Jaakkiman nimikin, ruot-

Sankaripatsas kirkon vieressä.

siksi alkuaan Jachimavara, johtuisi tästä kuulusta sotaherrasta, jonka tiedetään majailleen nykyisen pappilan paikalla, *Lippumäellä*.

Paikkakunnan vanhin karjalainen väestö oli uskonnoiltaan kreikkalais-katolista, josta on vielä monia todistuskappaleita varsinkin paikannimistössä paikkakunnalla. Nykyisen Suojeluskunnan talon paikalla Lahdenpohjassa on aikoinaan ollut »säässynä», kreikkalais-katolinen rukoushuone, josta mäen näihin asti käytännössä ollut nimikin *Säässynämäki*. Kirkkoja, »säässynöitä» ja hautausmaita on ollut Sorolassa, Harviossa ja monessa muussakin kylässä. Todennäköisesti on Huhtervussa ollut vielä 1500-luvulla luostarikin, josta paikannimi: *Luostarinmäki*.

Stolbovan rauhan jälkeen alkoi voimakas luterilaisuuteen käännäyttäminen ja ainakin v. 1632 tiedetään Jaakkimassa olleen jo luterilaisen papin, mutta ensimmäinen luterilainen kirkko lienee rakennettu vähän myöhemmin. — Tämä Jaakkiman ensimmäinen luterilainen kirkko sijaitsi nykyisellä hautausmaalla. Samoin toinen. v. 1754 rakennettu kirkko, jonka sakariston kohdalle on pystytetty seurakunnan ensimmäisen kirkkoherran *Simeon Paganuksen* muistopatsas.

Nykyinen Jaakkiman kirkko on kuuluisan arkkitehdin *C. L. Engelin* piirustusten mukaan punaisesta tiilestä rakennettu, tilava ristikirkko, johon mahtuu hyvin n. 3000 henkeä. Rakennustyötä kesti v:sta 1845 v:een 1850. Rakennustöiden »sieluna» oli Jaakkiman silloinen kuuluisa rovasti *Johan Fredrik Bergh*, joka oli täällä kirkkoherrana vv. 1843—1857.

Nykyinen *Lahdenpohjan kauppala*, entinen Jaakkiman »lopotti», on ollut virallisena markkinapaikkana v:sta 1664 asti, jolloin »Sieklahden» rannalla aloitettiin Käkisalmen porvarien hankkiman kuninkaallisen luvan nojalla pitää markkinoita syksyisin Mikonmessujen aikana. Sillä on siis takanaan lähes 300-vuotiset, aikakirjoihin viedyt kaupalliset perinteet. Ennen Karjalan radan avaamista (1893) se olikin vilkas liikepaikka, joka välitti Laatokan parhaana satamana Venäjän tavaroita kauas Savoan ja Pohjois-Karjalaan. Ennen Saimaan kanavan valmistumista (1856) kulki Lahdenpohjan kautta myöskin kaikki Pohjois-Saimaan puutavara Laatokkaa myöten maailman markkinolle. Sittemmin sen kaupallinen merkitys jonkin verran pieneni, mutta Lahdenpohjan saatua 26/1 1923 kauppalan oikeudet on se taas sekä rakennustensa että kaupan-

Lahdenpohjan vuoriston jylhiä rantakallioita.

sakin puolesta huomattavasti vaurastunut. Asukasluku on nykyisin n. 1500 henkeä.

Isonvihan aika jätti kipeitä jälkiä myös Jaakkimaan. Tammikuussa 1705 hyökkäsi venäläinen tänne ryöstäen, polttaen ja hävittäen m. m. Siekalahden eli *Lahdenpohjan hovin* perinpohjin sekä jatkaen ryöstöään ja hävitystään kesällä 1705 useissa Jaakkiman rantakylissä. — Uudenkaupungin rauhassa 1721 joutui koko Kaakkois-Suomi taas Venäjän valtaan, josta seurauksena m. m. Jaakkima joutui kärsimään.

Lahjoitusmaaolojen raskaat koettelemukset. — Kun Pietari Suuren tytär Elisabet 1728 sai pöytälahjana m. m. Jaakkiman, oli siinä silloin 1410 asukasta. Sittenmin muodostui Jaakkimasta ja osasta Kurkijokea kolme eri lahjoitusmaa-aluetta: 1) *Tervun* alue Kurkijoella ja osassa nykyistä Lumivaaraa, 2) *Kichlevka* eli *Savimäen* lankakunta ja 3) *Besborodko* eli *Lumivaaran* hovin alue. Lahdenpohjan hovi lahjoitettiin v. 1798 Aleksander Newskin ja Valamon luostareille, joilta Suomen valtio sen sai omakseen vasta Tarton rauhassa 1920. Valtio möi sen 1925 Lahdenpohjan kauppalalle.

V. 1924 erosi Lumivaaran lankakunta, johon kuului 10 kylää, Jaakkimasta, muodostaen oman kunnan ja seurakunnan. Lumivaaran tilalliset omistavat yhteisomaisuutenaan entisistä lahjoitusmaatilostaan lohkaistun suuriarvoisen, n. 3500 ha ja yli 25 manttaalia käsittävän *yhteismetsän*, joka arvokkaana perintönä jossakin määrässä korvaa niitä kärsimyksiä, joita heidän esi-isänsä onnettomina lahjoitusmaa-aikoina saivat usein selkänahassaankin tuntea.

Lumivaaran kaunis, goottilaistyylinen, valkea tiilikirkko on rakennettu 1935 arkkitehti Launiksen piirustusten mukaan ja sijaitsee sekin lähellä Laatokan rantaa, korkealla kunnaalla Kumolan kylässä n. 13 km. Lahdenpohjasta etelään.

NÄKÖALOJA JA NÄHTÄVYYKSIÄ

voi Lahdenpohja aivan lähimpine ympäristöineen tarjota varsinkin kesäisessä vehreydessään runsaasti erittäinkin sellaiselle matkailijalle, jolle Laatokan omalaatuinen luonnonkauneus on ennestään tuntematon.

Erityisenä ansiona voidaan pitää sitä, että pitempiaikainen kesävieras vaikkapa asuessaan aivan kauppalassa tai sen lähim-

mässä ympäristössä, saa nauttia täysin siemauksin terveen maalaiselämän ja raikkaan Laatokan luonnon suomaa virkistystä. Mutta samalla Lahdenpohja pystyy monine erikoisliikkeineen ja hyvine kulkuyhteyksineen tyydyttämään myös vieraidensa kohtuulliset mukavuusvaatimukset.

Lahdenpohjan ja sen lähimmän ympäristön nähtävyyksistä mainittakoon jo edellämainittu Jaakkiman seurakunnan punatiilinen, jykevatekoinen, C. L. Engelin piirustusten mukaan rakennettu *kirkko*, jonka tornissa eli kellotapulissa on toistaiseksi vaatimaton *kirkollinen museo* halukkaiden nähtävissä. Aivan kirkon vierellä nukkuu kukin oman paatensa alla 33 Jaakkiman (ja nyk. Lumivaaran) 42:sta sankarivainajasta. Sievästi puolen kilometriä kirkosta länteen on kuululla *Lippumäellä* Jaakkiman suuri *pappila*. Siitä johtaa Jaakkiman huomatuimman sielunpaimenen, *J. Fr. Berghin* lähes 100 vuotta sitten istuttama *kuusikuja hautausmaalle*, josta ennen muuta on mainittava Jaakkiman ensimmäisen ja toisen kirkon paikka seurakunnan ensimmäisen kirkkoherran muistopatsaineen.

Aivan kirkon lähellä kohoavat Jaakkiman Kristillisen *Kansanopiston* sekä Vaaran kylän kansakoulun valkoiset tiilirakennukset, viimeksimainittu aivan samalla paikalla, jossa myös Jaakkiman ensimmäinen 1877 rakennettu kansakoulu sijaitsi. Muista rakennuksista mainittakoon aivan sataman vieressä oleva *Faneeritehdas* ja Lahdenpohjan *kansakoulu* sekä kauppalan hallitsevimalla paikalla, entisellä »Säässynämäellä» kohoava, tilava Jaakkiman *Suojeluskunnan talo*. Nykyisin yliopistoon johtava *yhteiskoulu* sijaitsee kahdessa rakennuksessa Hovinmäen rinteellä.

*Haukkariutan
(72 m) jyrkänte.*

VR:n esikuntarakennus ja päävahti.

Kauppalan lähellä ovat Rauhalassa RT 3:n ja Rantalassa VR:n ajanmukaiset *kasarmirakennukset*, viimeksimainitut asiaintuntijain lausunnon mukaan koko Pohjoismaiden tällä hetkellä tarkoituksenmukaisimmat kasarmit.

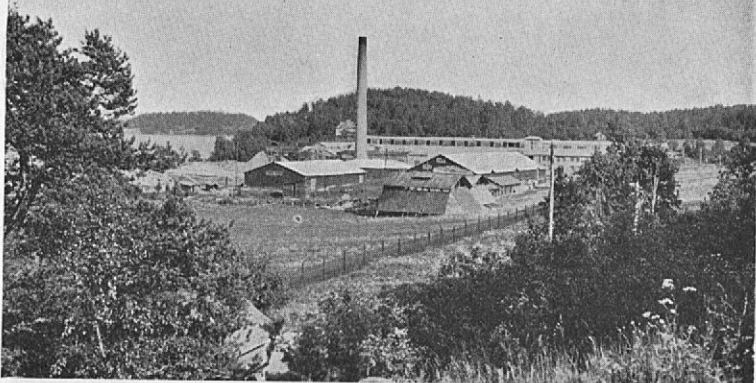
Aivan kauppalan laidassa kohoaa 67 m korkealla Hovinvuorella RT 3:n hallinnassa oleva *näkötorni*, josta aukeaa laaja näköala kaikkiin suuntiin, ehkäpä mieltäkiehtovimpana kauas Laatokan rannattomalle ulapalle yli viehkeiden salmien ja saarien.

Jaakkiman saaristossa on lähellä ja kauempana toinen toistaan houkuttelevampia saaria, salmia tai lahdenpoukamia, jotka hyvin soveltuvat moottori- ja palkoveneretkien päätepisteiksi. Sellaisista mainittakoon *Linnankanta* aivan lähellä Lahdenpohjaa, *Haukkariutta* (72 m), *Annanriutta* (63 m), *Mustasaari* kapeine salmineen, *Suurimäki* (95 m) Sorolassa avarine näköaloineen ja monet muut. Nämä soveltuvat Lahdenpohjan lähellä sijaitsevina talviseen ulkoiluun ja hiihtoretkien päätekohtiksi, ja vaikkakaan ne eivät kohoaa yleensä 70—95 metriä korkeammalle, tarjoavat ne äkkiyrkkinä mereen pudoten kesällä jylhän kaunista nähtävää. Mustasaaren ympärillä ovat monet salmet äkkiyrkkinä kalliorantoinen muistuttavat Norjan vuonomaisemia. Annanriutasta tietää kansantaru kertoa liikuttavan kauniin rakkauslegendan todennäköisesti Isonvihan kaameilta ajoilta. (Taru on painettuna saatavissa Matkailijayhdistyksen Lahdenpohjan paikallisosastolta).

Useaan eri suuntaan on Lahdenpohjasta tilaisuus tehdä miellyttäviä laiva- tahi moottorimatkoja lähelle tahi kauemmaksiin milloin mihinkin hiekkarannalle tai rauhaiseen lahdenpohjukkaan, ellei halua aavan, varsinkin syksyisin usein vihasena ärjyvän Laatokan kallioiselle avorannalle ihailemaan sitä valtavaa näytelmää, jota myrskyisen Laatokan kevyt, suolaton vesi joskus kesälläkin — kesällä sentään aniharvoin — tarjoaa.

Historiallisista ja esihistoriallisista paikoista mainittakoon edellisen lisäksi sopivina käyntipaikkoina Harvion *Linnavuori*, *Luostarinmäki* Huhtervussa ja sen lähellä olevat *luolat*. Samoin Miklissä Pörtsänlammen lähellä on piilopirttinä käytetty vuoren onkalo.

Laatokan rantakalliot ovat tunnetut monista n. s. *hiidenkirnuistaan*, joista mainittakoon mm. n. 15 min. kävelymatkan päässä Lahdenpohjasta oleva »*Kirnukallio*». Yleensäkin tällä

Lahdenpohjan Faneeritehdas.

läiset Laatokan rantakalliot ovat herättäneet geologien erikoista mielenkiintoa.

Lahjoitusmaahoveja on läheisyydessä Savimäen, Lumivaaran ja Lahdenpohjan hovit sekä vähän kauempana Tervun hovi.

Pitempiaikaisille kesävieraille — niin yksityisille kuin perheillekin — on itse Lahdenpohjassa samoin kuin myös Jaakkiman ja Lumivaaran luonnonihanissa saaristokylissä riittävästi saatavissa sopivia kesäasuntoja siisteissä maanviljelys- ja kalastajataloissa kohtuullisiin hintoihin. Kalastuksen harrastajilla on täällä hyvä tilaisuus myöskin merikalastukseen. Kalastusta koskevista asioista antaa Matkailijayhdistyksen Lahdenpohjan paikallisosasto mielellään tarkempia tietoja sekä välittää asuntoja niitä haluaville.

Houkuttelevista hiekkarannoista ei myöskään ole puutetta; suurimpana niistä mainittakoon jo verraten laajalti tunnetuksi tullut *Vätikän hiekka*, Laatokan »Riviera», jonne on laivayhteys Lahdenpohjasta.

Moottoriveneitä samoin kuin autojakin on paikkakunnalla saatavissa lyhyitä ja pitempiä matkoja varten kohtuullisesta maksusta. Autokorjaamoja ja bensiiniasemia on paikkakunnalla riittävästi.

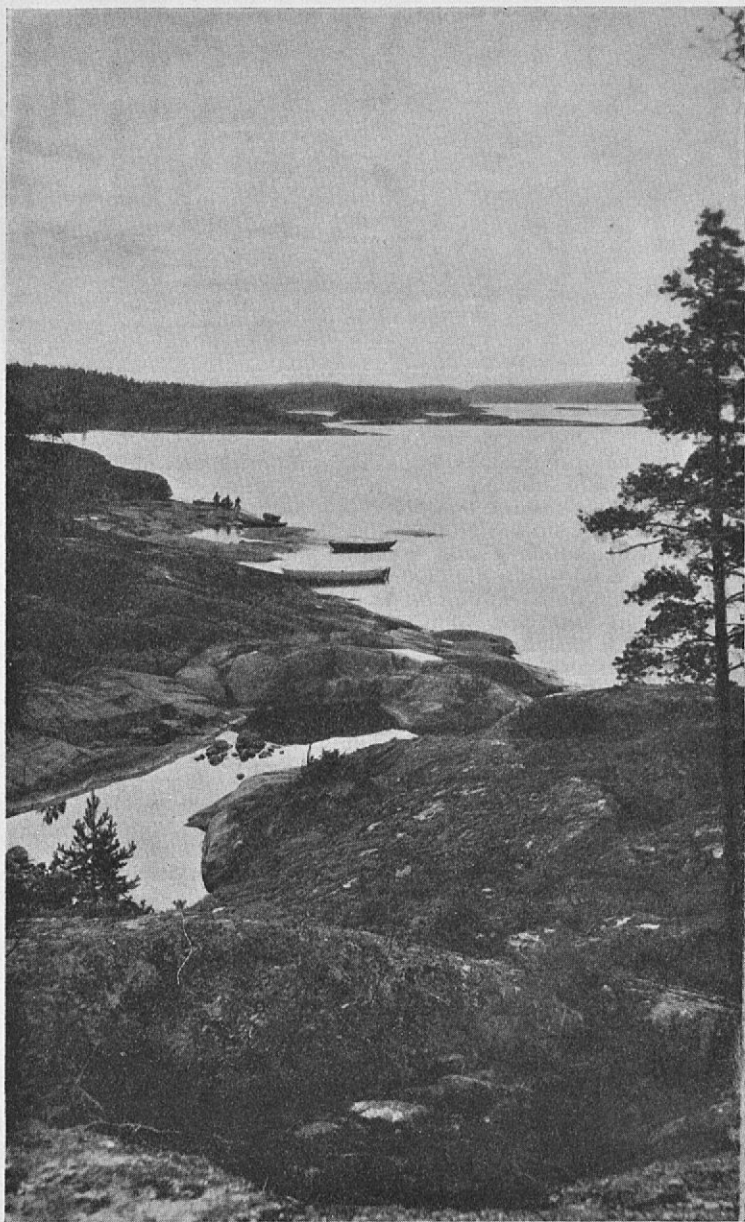
Paitsi laivamatkaa läpi kauniin Jaakkiman ja Lumivaaran saariston Tervuun, jonne välittää säännöllistä liikennettä kolme saaristolaivaa, jotka ovat myös tarpeen vaatiessa yksityisiin huvimatkoihin vuokrattavissa, suositellaan huvimatkailureitinä seuraavia.

VALAMO.

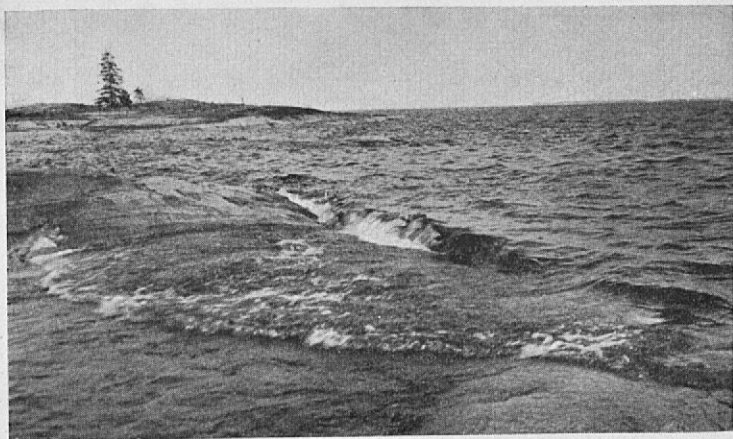
Valamon luostarista ja saariryhmästä on julkaistu runsaasti selostuksia ja matkaoppaita, joista erään sellaisen mukaan teemme tässä lyhyesti selkoa:

Valamon luostarin ensimmäiset vaiheet häipyvät pyhimystarujen hämärään. Perimätieto mainitsee luostarin perustajiksi pappismunkit Sergein ja Hermannin, jotka v:n 1000 vaiheilla olisivat saapuneet Valamoon.

Länsi- ja itämaiset kristityt kirkot taistelivat täällä ylherruudesta ja näin ollen joutui Valamokin usein ruotsalaisten hyökkäyksen alaiseksi. Ensimmäinen ankarampi isku sen

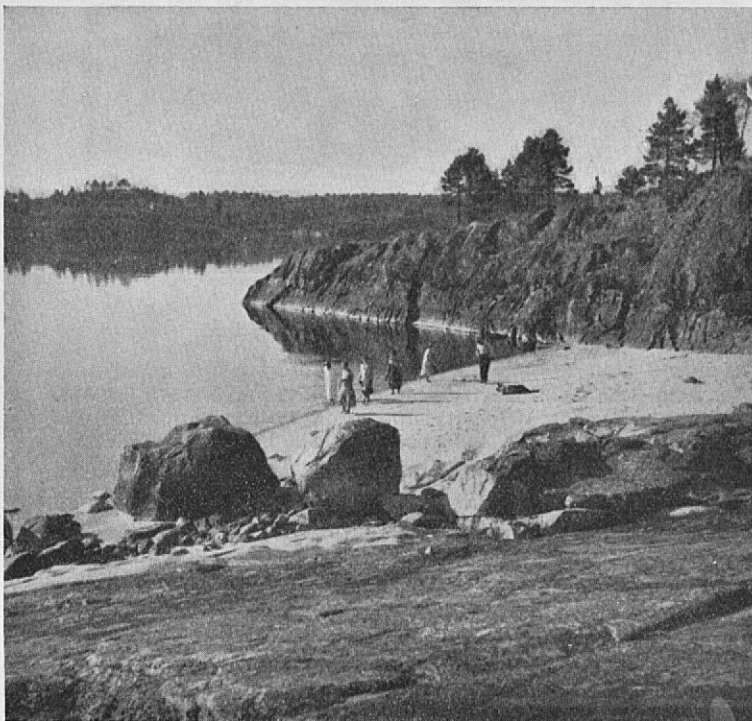

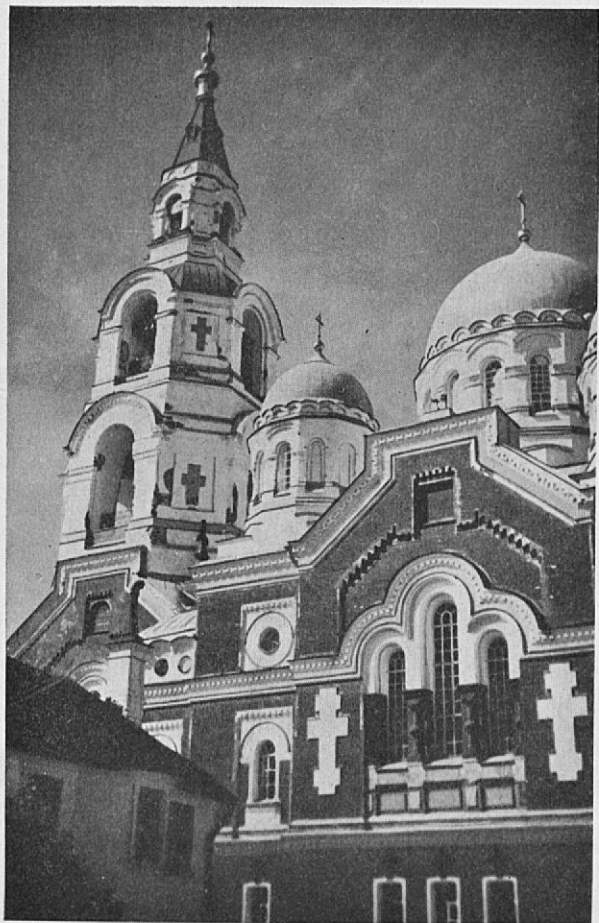
Kolksalon kauniita kalliorantoja sileine luotoineen ja suojaisine lahtineen.

Ulkosaariston tyrskyjä ja aavaa Laatokkaa.

Vätikän suojaisia hiekkarantoja.

Valamon luostarikirkko.

osalle tuli 1163. Hävityksen vuosia olivat myös 1578 ja 1611. Ruotsin vallan 100-vuotiskautena oli luostari autiona. Vasta rakennettuna se v. 1754 paloi melkein kokonaan. Luostarin nykyiset rakennukset on pantu alulle v. 1783, pääkirkko on vv:lta 1887—1896.

Luostarin asukkaita ovat: kokelaat (pyöreäkupuinen lakki), noviisimunkit (tasalakinen lakki), tavalliset munkit ja täydelliset eli skeemamunkit, jotka tuntee omituisesta puvusta, johon on mustalle pohjalle valkealla kuvattu pääkallo ja luut.

Paitsi tavallisia munkkeja on vielä munkkidiakooneja ja munkkipappeja. Luostarin johtajan nimitys on igumen. Kaikilla erisäätyisillä munkeilla on omat tehtävänsä. Yhteisiä jumalanpalveluksia on kaikkina päivinä, aamuisin klo 3 ja 9, iltaisin klo 5—6:sta alkaen klo 8:aan ja usein, varsinkin juhlina, myöhäiseen yöhön.

Aarteensa ja ihanuutensa asettaa Valamo nähtäväksemme. Meidän asiamme on hienotunteisesti liikkua niiden keskellä, säilyttää ne sieluamme kohottaviksi muistoiksi.

Valamo on muodostunut erääksi maamme enimmin suosituja matkailupaikkoja. Eikä suinkaan ilman syytä. Kun nyt Lahdenpohjasta tarjoutuu suoriin, lyhin ja samalla halvin matkailureitti tähän luonnon ja ahkeran ihmiskäden vuosisatojen kuluessa yhteisvoimin ihanaksi muovailemaan paikkaan, halunnevat matkailijat mielellään käyttää tätä tietä sinne kulkiessaan, saaden samalla tutustua Lahdenpohjan ja Jaakkiman saariston luonnonkauneuksiin.

Valamon saariryhmä käsittää 40 suurempaa ja pienempää saarta. Luonto näillä saarilla on hurmaavan kaunista. Sen veroista samalla kertaa suuripiirteisyydessä ja vivahdusrikkaudessa sekä suloudessa saa etsiä maastamme. Täällä tapaa kaikki muodot jylhimmästä jylhydestä aina vienoimpaan viehkeyteen saakka. On alkuperäistä koskematonta luontoa, on ihmiskäden kasvattamaa.

Laaksot ja varsinkin lahdelmien ja vuonojen rannat luostarin ympärillä ja sisäsaaristossa ovat huolellisesti hoidettujen istutusten vuoksi erittäin lehtevät, eri puulajeista rikkaat ja mehevän ruohokasvillisuuden somistamat. Ja keskellä tätä kauneutta ja runollista rauhaa kajastaa esiin vihannasta metsiköstä, sembramäntyjen ja hedelmäpuiden lomitse kirkkoja, pieniä kappeleita ja majoja. Niitä on siellä täällä, milloin äkkijyrkkien kallioiden kupeella tai laella, milloin haaveellisten lahtien poukamissa ja tyynten salmien rantamilla.

Valamon tiet kulkevat monin paikoin poikki komeiden metsien. Niitä myöten on hauskaa painua saaren uumeniin. Vesillä liikkuville tarjoavat saarien lomitse puikkelehtivat, alati vaihtelevat salmet ja poukamat, äkkijyrkät kalliorantamat huvireittejä loppumattomiin.

Olipa Valamossa kävijä pyhiinvaeltaja tahi vain tavallinen matkailija, liikkuihan hän saarilla missä hyvänsä, aina hän kokee luonnonkauneutta ja suuruutta, joka saa kaksinkertaisen viehätynsen sen hiljaisuuden ja rauhan ansiosta, joka täällä vallitsee.

Sisäkuva luostarikirkosta.

Munkkien asuntoja ja luostarin viljelyksiä.

Kun Valamossa kävijä on ihailleen ja ihmetellen tutustunut pääkirkkoon sen alakerrasta aina kellotorniin asti, hän tavallisesti tekee lyhyen kävelymatkan igumeenien hautuumaalle. Paikka ulkomaisine puistopuineen on Valamon kauneimpia. Ei paljoa pitempi (n. 2 km.) ole hauska tie P. Nikolain »skiittaan», kirkkoon. Suureen skiittaan on jalan n. 3,5 km.; soutureitti sinne kapeita vesiä on luonnonihana.

Tutustumista Valamon merkillisyyksiin voidaan jatkaa vesitse. Luostarilahdesta lähdettyä ovat skiitat seuraavat: Smolenskilainen skiitta kauniilla niemellä — Konevitsalainen skiitta, hieman syrjässä salmesta lampien rannalla — salmea edelleen, oikaisten kanavan kautta aukeille vesille, jolloin edessä on jylhän kaunis Joh. Kastajan saari kirkkoineen ja erakkomunkkeineen — edelleen »Jerusalem»-nimiseen, ihanteellisen kauniilla paikalla sijaitsevaan skiittaan, kävely siitä Niikanovin niemelle, jossa katsojan eteen Laatokka avautuu kaikessa mahtavuudessaan — Getsemanen skiitta, jonka vieeiseltä »Öljymäeltä» näköala niinikään on suurenmoinen. Nyt voidaan palata takaisin joko samaa tietä, suotuisalla säällä kiertäen Erakkosaaren ympäri tai maanteitse, 5 km. Tämä onkin sangen yleisesti käytetty ajo- ja kävelytie viimeksi mainittuihin skiittoihin.

Jos sattuu tilaisuus luostarin laivalla päästä n. 10 km. päässä olevaan Pyhityssaareen, niin on syytä sitä käyttää hyväkseen, sillä saari on kuin kalliolinna, joka majesteettillisena kohooa merestä. Näköala sen pohjoiskaltaalta on unohtumattoman ihana.

PUUTSAAREN LUOSTARI.

Aikoinaan on Valamon luostari ostanut Jaakkiman talonpojilta Puutsaaren, lähellä mantereen rantaa, lähes 25 km. Lahdenpohjasta itään. Tännekin on rakennettu *luostari* kirkkoineen, puutarhoineen ja maanviljelyksineen.

Puutsaaren pääsaari on n. 5 km pitkä ja sen läheisyydessä on useita pieniä saaria. — Luonto on täälläkin harvinaisen kaunista ja kasvillisuus rehevää, käsittäen m. m. paljon harvinaisia luonnonvaraisia kasvilajeja. Hyvin hoidetut puutarhat, maanviljelys ja tuottoisa metsä todistavat saaren erakkoasukkaiden uutterasta, lähes vuosisataisesta työstä.

Näköala kirkon tornista Lahdenpohjaan päin.

Matkailijalla on sopiva tilaisuus joko Valamon retkellään tai tehden erikoisen matkan Lahdenpohjasta joko avomerta tai Jaakkiman pohjoisen saariston kautta tutustua tähänkin luonnonkauniiseen »Pikku-Valamoon».

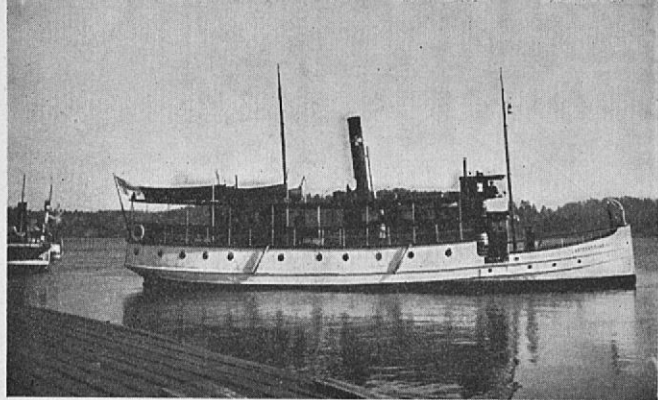
VOSSENOI ELI VASIKKASAARI.

Samantapainen Valamon luostarin »sivutila» kuin Puutsaarikin luostareineen, kirkkoineen ja hyvin hoidettuine viljelyksineen sijaitsee keskellä aavaa Laatokkaa *Vossenoissa* eli Vasikkasaarella, jonne on lähimmästä mantereen rannasta, Lumivaaran *Kalksalosta* n. 25 km. merimatka.

Vossenoista on muodostunut Laatokan huomatuin kalastuskeskus, josta käsin syksyisin sadottain Laatokan karaistuneita kalastajia uhmailee syysmyrskyjä ja pakkasta pyydystäessään verkoillaan lohta, Laatokan arvokkainta kalalajia. Sinne on mukavin pääsy suurilla kalastusmoottoreilla Kalksalosta.

MATKAILUREITTEJÄ LAHDENPOHJASTA:

- 1) Lahdenpohja—Valamo, lähes 40 km. (Matka kestää 2 t.)
- 2) Lahdenpohja—Puutsaari, n. 25 km. (Matka n. 1 1/4 t.)
- 3) Lahdenpohja—Rukola—Kiukkoseniemi—Mikli. (Matka n. 10 km.)
- 4) Lahdenpohja—Mustasaari—Haukkavuori—Jukkaansaari (12 km.).
- 5) Lahdenpohja—Siikasaari—Sääminginniemi—Isohiekka (20 km.).
- 6) Lahdenpohja—Annanriutta—Sorola—Summasensalmi (8 km.).
- 7) Lahdenpohja—Harvio—Linnavuori—Pöllä (14 km.).
- 8) Lahdenpohja—Kumola—Kuhkaa—Seitsalmi—Kalksalo—Sulasalmi—Kesvalahti (25 km.). Myöskin säännöllinen jokapäiväinen laivalinja.

Lahdenpohjan satamasta.

M. RUPONEN, Sortavala

Välittää linja-autoliikennettä
Lahdenpohjasta eri suuntiin.

HOTELLI SEURAHUONE, Lahdenpohja

Siistiä huoneita ja maukasta ruokaa matkusta-
ville. Seisova voileipäpöytä! Puhelin N:o 140.

Kello- ja kultatavarain erikoisliike,

Lahdenpohjassa.

Rudolf Julku.

Ravintola "Karjala" Puh. 154.

Annosruokia kello 8—21. Omist. Hulda Pakarinen.

Parturi ja Kampaamo

Puh. 23. Omist. Siviä Sihvonen.

M U O T I A I T T A

Puh. 55. Omist. Elsa Julku.

Pöllän kalasauna idyllisessä ympäristössään.

Parturi ja Kampaamo

Omist. Martta Kalin. Puh. 148.

Lahdenpohjan Kirja- ja Paperikauppa

Omist. K. Korhonen. Puh. 30.

Lahdenpohjan Leipomo ja Kondiittori

Puh. 158.

Jaakkiman Osuuskauppa r. l.

Lahdenpohja. Puh. 50.

Hotelli Puistola

Lahdenpohja
puh. 155 ja 173.

Nykyajan vaatimusten mukaisesti varustettu paikkakunnan suurin 1 lk. hotelli ja ravintola.

Kylpyhuoneet. Suomalainen sauna.

Paikjärven kauniita kalavesiä.

Auto

saatavana vuokra-ajoon. J. Mäntysalo.

Lahdenpohja. Puhelin 67.

Kansallis-Osake-Pankki

Maan suurin talletus- ja liikepankki. Ostaa ja myy ulkolaista rahaa sekä toimittaa kaikkia pankkialaan kuuluvia tehtäviä.

Konttori Lahdenpohjassa, auki joka arkipäivä klo 10—14. Puhelin 46.

Lahdenpohjan Rauta O.Y.

Rauta ja Urheilutarpeita. Puh. 121.

Kenkä-, Nahka- ja Valjaskauppa

Omist. O. Salminen. Puh. 129.

Ruoka- ja Siirtomaatavaroita

Omist. Väinö Tarkkonen. Puh. 124.

"Tori" kemikalio

Omist. Selma Kapanen. Puh. 168.

TURISTI HOTELLI

LAHDENPOHJA PUH. 105

Siistiä nykyajan mukavuuksilla varustettuja huoneita matkustavaisille kohtuullisiin hintoihin.

Joukkomajoituksia halvalla. Hyvä ravintola.

Suomen Matkailijayhdistyksen jäsenille huoneiden vuokrissa 10 % alennus.

Lahdenpohjan Kemikalio

Puhelin 107.

Lahdenpohjan Lappi O/Y.

Lahdenpohja.

Kulta- ja Kellosepänliike. Puhelin 143.

Leinosen Radio- ja Sähköliike

Autokorjaamo ja Kukkakauppa.

Lahdenpohja. Puhelin 110.

Liha- ja Ruokatavara

Ilanne ja Tynkkynen, Lahdenpohja. Puh. 126.

S/S "VENUS"

Sopiva saaristonähtävyyksiä varten esim. Lahdenpohja — Annanriutta — Haukkavuori — Linnamäki — Pöllä — Vätikönhiekkaj. m., y. m.

Sekä säännöllinen kulkuvuoro **Lahdenpohja—Ter-
vu.** Maanantai, Keskiv.,
Perj. ja Lauantai.

Huom.! Erittäin alhaiset maksut.

VENUS LAIVA O. Y.

Lahdenpohja puh. 145. 2 soittoa.
Lumivaara puh. 33.

HELSINGIN
YLIOPISTON
KIRJASTO

